MANAGER MAGAZIN - ARCHÍVUM - 2006 / 6

Eltört siker
Ungár András

„Nem értek a pénzhez, szociológus vagyok” – mondogatta. Széles baráti és üzleti köre szerint az álszerény, de ironikus önértékelés jellemző az egyetemi adjunktusból az ország egyik legtehetősebb ingatlanvállalkozójává vált Ungárra: csalhatatlan üzleti szimatánál csak az emberekhez való kifinomult, ösztönös érzéke volt jobb. Az életszerető, született bohém annyira szerette a környezetét megviccelni, hogy legtöbben először áprilisi hirtelen szívrohamának és halálának hírét is tréfának hitték. Májusban lett volna 53 éves.

Valószínűleg nem sok olyan ember van ma Magyarországon, akinek a búcsúztatása ennyi hírességet hoz össze a magyar társadalmat megosztó árkok különböző oldalairól. Ungár András zsidó egyházi szertartás szerinti temetésén mások mellett megjelent Orbán Viktor, Áder János, Navracsics Tibor, Pintér Sándor, Magyar Bálint, Bayer Zsolt és Tamás Ervin, a liberális értelmiség java és egy református püspök, továbbá látható volt a magyar üzleti elit krémje Bajnai Gordontól és Nobilis Kristóftól Csányi Sándoron, Spéder Zoltánon, Surányi Györgyön, Küllői Péteren és Lotfi Farbodon át egészen Lupis Józsefig. Legszorosabb barátai közt van, aki úgy gondolja, hogy a korántsem teljes felsorolás pont Ungár „hídverő” természetét, társaságiközéppont-szerepét illusztrálja: nem adott a konvenciókra, és akit szimpatikusnak talált, azzal rangtól, politikai nézettől és társadalmi helyzettől függetlenül gyorsan összebarátkozott. Mások viszont arra helyezték a hangsúlyt, hogy rendhagyó pályájának nagyon izgalmas, egyben nagyon eltérő korszakai és színterei voltak, és inkább ez magyarázza a páratlanul sokféle megrendült gyászolót a temetésén. (Mivel Ungár András soha nem szerepelt a sajtóban, a cikk illusztrálásául szolgáló fotói családi archívumokból származnak).

Tudományos lendület Ungár magáról mindig üzletemberként, de egyszersmind szociológusként is beszélt, ami megerősíteni látszik, hogy bár a tudományos munkát a rendszerváltáskor feladta a biznisz kedvéért, az egyetemen töltött időszak és főleg az ottani markáns intellektuális közeg életének egyik meghatározó alapélménye volt.

Ungár üzleti érzéke már az egyetemi évek alatt megnyilvánult, amikor műtárgyak, szőnyegek és könyvek adásvételéből egészítette ki a jövedelmét. „Nem pénzt akart felhalmozni, az üzletelés csak játék volt a számára, ahogy a zsidósága is. Mindig vállalta a származását, ez egyfajta kulturális stichet jelentett a számára. A kulturális hagyományai miatt, a személyisége miatt, de főleg a szabadságvágya miatt azonban nem volt igazán jó helyen egy állami intézményben” – avat be Ungár életének szélesebb dimenzióiba Örkény Antal. Szerinte barátjában megvolt a képesség és a vágy, hogy éljen az újonnan megnyíló lehetőségekkel, amikor hirtelen megszűnt a rendszer, mely addig a tudományos pályát jelölte ki a számára. „Előtte is élvezte az életet, és próbálta megteremteni a maga mikrovilágában, amit szeretett volna. Az olvasmányaiból ismerte a zsidó polgár fogalmát, ő pedig zsidó polgár volt akkor, amikor ez a típus itthon épp nem létezett. Az igazi korszaka azonban akkor kezdődött, amikor otthagyta az egyetemet, és üzletelni kezdett. Ez a tevékenység tette sikeressé és boldoggá, márpedig sikerre és boldogságra született ember volt.”

Mindez érthetővé teszi Ungár pályájának egyetlen igazán fontos kanyarját, de azt nem, hogy néhány év alatt miért távolodott el érzelmileg is az egyetemi barátoktól. A hozzá közel állókért bármilyen áldozatra kész barátként ismert Ungár életében ugyanis ez volt az egyik legnagyobb érzelmi törés. Mindezt csak kismértékben magyarázza, hogy ekkortájt jelentkeztek az első repedések az addig politikailag önmagára csak mint a pártállam ellenzékére gondoló liberális értelmiségen belül, és az alapvetően konzervatív-liberális szemléletű Ungár útja szükségképpen kanyarodott el a többnyire baloldali-liberális egyetemi körtől. A folyamat mélyebb oka több forrásunk szerint is a feleségéhez, Schmidt Máriához fűződő, élete végéig tartó, különlegesen szoros érzelmi-intellektuális kapcsolatában keresendő. Az évtizedekkel később Orbán Viktor főtanácsadójaként és a Terror Háza igazgatójaként ismertté vált Schmidttel még az egyetem előtt ismerkedtek össze. Ungár rendkívül büszke volt felesége sikereire, és hogy a tehetséges, fiatal történésznő a 80-as években az egyik első magyarként kezdhette kutatni az addig itthon tabutémának számító magyarországi holokauszt történetét. A nyilvánosság előtt meglehetősen konfrontatív alkatóként ismert Schmidt azonban egyes megállapításai miatt a rendszerváltás idején komoly konfliktussá terebélyesedő szakmai vitába keveredett a holokauszt-kutatás kanonizált verziójának képviselőivel. A téma érzékenysége miatt a polarizálódó közéletben a vitának megkerülhetetlenek voltak a társasági elkülönülésben megnyilvánuló következményei, a végtelenül lojális Ungár pedig mindvégig azonosulással kitartott a felesége mellett.

Első milliók A később sikeres vállalkozók esetében az első millió megszerzésének körülményeit gyakran fedi jótékony homály, Ungár András azonban kivétel, őt a felesége beszélte rá, hogy kezdjen valamit közösen a régi családi barátnak számító Komlós Gáborral, akivel aztán 1990-ben hozták létre közös cégüket, az Axis Kft.-t. „Miközben óriási volt a külföldi érdeklődés, Pesten lehetetlen volt rendes irodahelyiséget találni. Egyszer észrevettem a Váci és a Kígyó utca sarkán egy erkélyes lakást. Háromnegyed év udvarlás után, családi kölcsönökből sikerült megvennünk a két szomszédos lakással együtt, és elkezdtük egyben árulni a 200 négyzetmétert – mesél a kezdetekről Komlós. – Az Andriska bent tárgyalt a Lupissal, én valakivel kint telefonon, és a Lupis tett jobb ajánlatot.”

Mivel a rendszerváltás utáni évek emblematikus nagyvállalkozójaként ismert Lupis József az

egész emeletre igényt tartott, Ungárék immár az ő pénzén folytatták a lakások megvásárlását, azonban az egyik közvetlen szomszéd sehogyan sem akart kötélnek állni. „Akkor még sokkal vállalkozóbb és bátrabb volt az ember. Azt mondtam nekik, ha nem megy, vegyük meg az egész házat.” – idézi fel az együttműködés kezdeteit Lupis. Komlós visszaemlékezése szerint fél év alatt lett az övék az egész ház: „Nem voltunk agresszívak, az Andriska pszichológiai érzékének köszönhetően gyorsan összehoztuk. Az elején abnormálisan nagyot kockáztattunk, de jó üzlet volt, és nagyon korrekt jutalékot kaptunk.”

A Kígyó utca 2-t egy másik Váci utcai ház megvásárlása követte, Lupis József mégsem az együttműködés technikai részleteit emeli ki. „Vártuk, hogy lesz majd üzleti eredmény, de azt csináltuk, amit jónak tartottunk. Az első tízmilliót velem kereste meg, de ez semmit nem ért volna, ha nem tudja hasznosítani. Mások nem tudtak lépni, de őbenne volt elég erő és kreativitás. Közben nem veszett el belőle a sárm sem, egy aranyos pali volt. Jó ideje nincs már ilyen, de mi szerettük egymást. Ösztönösen óvatos, kicsit bohém, polgári figura volt, dzsentroid beütéssel.”

Az axisos időszak első saját finanszírozású ingatlanfejlesztése a mai ÉVOSZ székház megvásárlása volt a Döbrentei téren, az igazi kiugrás esélyét azonban a MOM budai ingatlanjainak konszolidálása jelentette. Az értékes ingatlanvagyont kényszerűségből évek óta darabonként szalámizgató MOM-menedzsment először hallani sem akart a szomszédos Fotex-székház építésében már korábban közreműködő Ungárék ajánlatáról: értékesítsék a komplett négyhektáros területet, a gyár pedig költözzön új, zöldmezős ipari ingatlanba. „Kidobtak, de aztán két hónap múlva már ők kerestek minket” – idézi fel a rögös kezdeteket Komlós Gábor. A történetből végül nem lett üzleti tündérmese, mert a tulajdonos Állami Vagyonügynökség egyszer csak magához vonta a fejlesztés előkészítésével kapcsolatos döntési jogköröket. A vagyonügynökség megbízottjaként eljáró Gerő Péter ingatlanszakértő ekkor szembesült azzal, hogy a munkát előtte mások már megkezdték, akik viszont az állam belépésével ellehetetlenültek. A munkát a Belvárosi Irodaház Kft. folytatta, az Axis kártalanításként kapott egy kisebb területet, a MOM pedig pályázat útján lett értékesítve. Bár Ungárék nem jártak rosszul, az igazán nagy üzlet ekkor még nem jött össze.

Ungár 1997-ig dolgozott Komlóssal. Mai ésszel felfoghatatlan együttműködésükre jellemző, hogy Komlós szerint sem az axisos években, sem utána nem számoltak el egymással: „Az üzleti kapcsolatunk maga volt a megvalósult kommunizmus: mindketten annyit dolgoztunk, amennyit tudtunk, és annyit vettünk ki, amennyit akartunk – soha nem volt anyagi vitánk.” A folyamatosan a kiugrás lehetőségét kereső Ungár figyelme közben mindinkább a pénzpiaci műveletek felé fordult, információink szerint elsősorban barátja, az akkoriban a CSFB irodavezető-helyetteseként dolgozó Varga Zoltán hatására. Komlós Gábor szerint Ungár ebben az időszakban rengeteg pénzt keresett, de közben továbbra is a nagy lehetőséget kutatta: „hihetetlen ambíció volt benne, nagy akart lenni, és meg is voltak hozzá az adottságai.”

E jó adottságok közül valamennyi üzlettársa és barátja Ungár hihetetlen emberismeretét, kapcsolatteremtő képességét, humorral és sárrmal átszőtt, szeretetreméltó lényét emelte ki első helyen. Emellett lényegesnek tartották az üzleti érzékét, ingatlanpiaci szaktudását, valamint azt is, hogy nagyon sokféle, nívós emberrel tartott kapcsolatot, majd az innen-onnan megszerzett információkat gyorsan és kombinatívan mazsolázta ki és rendszerezte.

A nagy balhé Az igazi lehetőség végül 1997-ben jött el, amikor az ÁPV Rt. meghirdette a Budapesti Ingatlan Hasznosítási és Fejlesztési Rt. (BIF) részvényeinek a privatizációját. Az ÁPV RT. elődje, az ÁVÜ még 1994-ben állíttatott össze a Belvárosi Irodaház Kft.-vel egy kellően vonzó ingatlanportfóliót, elsősorban az állami tulajdonú fővárosi iroda- és parkolóházakból. Mivel a pénzügyi kormányzat gyorsítani szerette volna a kárpótlási jegyek 1995-96 körül megtorpant kiszívását a piacról, az 1997 novemberében nyilvános értékesítésre felkínált BIF-részvényeket csak kárpótlási jegy ellenében lehetett jegyezni. Három 1000 forint névértékű részvényt adtak két, akkor 1,018 Ft árfolyamú kárpótlási jegyért, vagyis az eleve alulértékelt BIF-részvényekhez elvileg 679 forintért lehetett hozzájutni. Ez az ingatlanpiac ismerői számára egyszeri, kihagyhatatlan lehetőséget jelentett. Ungár ez idő tájt ismerkedett össze későbbi legfontosabb üzleti partnerével, Nobilis Kristóffal, akivel kellően jól informáltak lehettek, mivel több forrásunk szerint is egy-másfél évig készültek a BIF-privatizációra.

A jegyzési konstrukció a BIF akkori menedzsmentjének kedvezett, akik forrásaink szerint a privatizáció során befolyásoló tulajdonrészhez szerettek volna jutni. Miután csak a részvények negyedére volt elég a pénzük, abban bíztak, hogy a BIF-papírok többsége eredeti kárpótolt vagy kényszerelfogadó kisrészvényesekhez kerül, akikkel szemben egyedüli nagytulajdonosként könnyen érvényesíthetik majd az elképzeléseiket. Új, külső nagybefektető csak közvetve, valamelyik kárpótlásijegy-hasznosító társaságon keresztül juthatott volna BIF-részvényhez, ám ezek a cégek 1997-re már kifogytak az értékpapírból, és a nagyösszegű jegyfelvásárlás érdekében tőkét kellett volna emelniük. A tőkeemeléshez szükséges döntés viszont az érintett társaságok esetében a csak 30 napos értesítéssel összehívható közgyűlés jogkörébe tartozott, és így pont kicsúsztak volna a BIF-jegyzési határidőből. Az egyedüli kivételt a Móricz Gábor által vezetett, és a piacon egy ideje inaktív Katlan Rt. jelentette, ahol a tőkeemelésről a gyorsan mozgósítható igazgatótanács volt jogosult dönteni. Ungárék a mögéjük gründolt befektetőcsoport nevében megkeresték Móriczot, a többi pedig már történelem: a Katlan Rt. 55 százalékos, többségi részesedést szerzett az ingatlancégben.

Az évek során elsősorban belső kötések, valamint a kisrészvényesek eladásai révén alakult ki a jelenlegi tulajdonosi kör: a legnagyobb tulajdonosok Nobilis Kristóf (33%), Ungár András (25%), Küllői Péter (10%), Lantos Csaba (7%), illetve az Árkopás Kft. (8%), ami pillanatnyilag egy panamai cég tulajdonában áll. A BIF-ben jelenleg 4%-os részesedéssel bír a Varga Zoltánhoz köthető Termindex Rt., és 2% Móricz Gáboré; a változó összetételű, öttagú igazgatótanács rendre e kör tagjaiból került ki. Az ingatlancégnél az egyik első lépés az eszközök amortizációs kulcsának a cég eredményét rontó megemelése volt: az új tulajdonosi kör az azonnali profitmaximalizálás helyett inkább a tőzsdére 1998-ban bevezetett BIF árfolyamának a felfuttatásában volt érdekelt. Eleinte épp ezért gyűlt meg a bajuk a főleg osztalékkifizetésekre bazírozó, eredeti kárpótolt kisrészvényesekkel is. A minél nagyobb osztalékban reménykedő, ezért Ungárékkal folyamatosan hadakozó kisrészvényesek ellenállását a régi menedzsment lecserélése mellett olyan húzásokkal sikerült letörni, mint például a tulajdonosi közgyűlések kihelyezése a fővárostól 60 km-re lévő, szintén BIF-tulajdonban lévő Fenyőharaszti Kastélyszállóba.

Ingatlanklub A BIF nem csak szokatlan története miatt nem nevezhető hagyományos vállalkozásnak. „Mindannyian megengedhettük magunknak, hogy 10-20 éves távlatokban gondolkodjunk – mesél a fő tulajdonosokról Lantos Csaba, az OTP vezérigazgató-helyettese. –

Jó keverék volt, kulturális heterogenitás, származás, érdeklődés, kapcsolatrendszer és tevékenység tekintetében, és volt egy kohéziós erő, ez volt az Andika. Most nagy kérdés a quo vadis.” A hagyományostól eltérő, lazább üzleti stílust Lantossal és Nobilissal együtt szintén a CA–IB-nél megkedvelő Küllői Péter úgy véli, a tulajdonosok szabadságérzetét az adja, hogy nem mindenáron akarnak pénzt keresni: „az eredmény mellett a BIF legalább annyira arról szól, hogy bizalomban, egymással korrektül együttműködve is lehet élni.” A konszenzuskereső Ungár kezdeményezése volt, hogy az öttagú igazgatótanács csak 4:1-es szavazati aránnyal hozhasson döntéseket. Ami más tőzsdei céget megbénított volna, azt a BIF esetében a nagytulajdonosok nagyra értékelték, és abban is hallgattak Ungárra, hogy a megvalósuló beruházások során a cég akár a költségek növelése árán is igyekezzen maradandó építészeti értékeket létrehozni. Így például mindenki örült, amikor az Üllői úti fejlesztés tervei közül mind az öten ugyanarra a verzióra szavaztak. A BIF vezetésén belüli speciális, bizalmi hangulatnak és az üzleti ügyekben óvatos Ungár színes egyéniségének ugyanakkor legalább ennyire jó illusztrációja a PSZÁF-vizsgálat később elhíresült esete is. Amikor a felügyelet rettegett ellenőrei a bennfentes BIF-es tőzsdei átkötéseket firtatták, Ungár arra a kérdésre, hogy milyen kapcsolat fűzi Nobilishez, gondolkodás nélkül, poénnal válaszolta azt, hogy „szexuális”, amivel azonnal sikerült elvennie a komolynak tűnő helyzet élét.

A konszenzuskényszer mindenesetre a BIF konzervatív üzletpolitikájában is megnyilvánult, és ez forrásaink szerint egyértelműen Ungár óvatos, az esélyeket sok oldalról, alaposan végiggondoló természetében gyökerezett. Az általános ingatlanpiaci boom közepette az elsősorban az ingatlanjainak hasznosításából élő cég nem volt túl agilis az akvizíciók terén, és a versenytársainál jóval lassabban kezdett új ingatlanok fejlesztésébe, miközben a meglévő épületei mindehhez szinte korlátlan hitelfedezetül szolgáltak volna. Az elmúlt években olykor kiugróan jól teljesítő BIF-részvény viszonylagos alulértékeltségének okát Móricz egyrészt abban látja, hogy az alacsony közkézhányad miatt a tőzsdén alig forog a papír, illetve hogy a kellően vagyonos tulajdonosok nem voltak rászorulva, hogy nagyot kockáztassanak a jellegéből fakadóan rizikós ingatlanpiacon. Amögött viszont, hogy a BIF 1999-ben az általa adott legmagasabb ajánlat ellenére sem vehette meg az Autóker Rt.-t, vagy hogy hasonló körülmények között csúszott le 2003-ban a terézvárosi Szépkorúak Háza pályázatról, mindenki Ungár hajthatatlanságát látja: abból a morális premisszából, hogy mindenkivel tisztességesen kell bánni, nem volt hajlandó engedni. Hasonlóan következetes volt partnereinek megválogatásában is: bár tehette volna, a magyar üzleti elit bizonyos tagjaival, így Leisztinger Tamással, Veres Tiborral, Demján Sándorral soha nem bizniszelt. Barátai szerint ugyanakkor „igazi nagyhalnak” érezte magát, amikor a következő évek legnagyobb BIF-es ingatlanfejlesztésének helyszínéül szolgáló, 37 hektáros óbudai Harsány lejtőt 1999-ben jobb ajánlatával sikerült elhalásznia Demján Sándor elől.

Vonzások és választások A tulajdonosok kapcsolata a vidám összhang ellenére sem volt mindig teljesen zökkenőmentes. Miközben a politikai nézetkülönbségek fölött rendszerint barátságos hangnemben tudtak napirendre térni, azon azért többen megütköztek, hogy Ungár a Madách-téri irodaépületnek azt a földszinti részét, amit előzőleg magánszemélyként bérelt ki a BIF-től, 2005 nyarán fél évre átengedte a Fidesz által meghirdetett Nemzeti Konzultációnak. Gerő András azonban ebben is inkább a polgárpukkasztás, semmint a politikához való dörgölődzés jelét látja: „Kellemes iróniával tudott beszélni a Nemzeti Konzultációhoz hasonló

blöffökről, és támogatta például a Magyar Zsidó Kulturális Egyesületet is.” Várhegyi Attila, a Fidesz volt pártigazgatója is hasonlóan emlékszik Ungárra: „Mindig vigyázott, hogy politikai meggyőződése ne sértse a társak vagy a cég érdekeit.” Ungár magánkörben többször hangoztatta, hogy az Orbán-kormány négy éve alatt nemhogy nem profitált a kiváló politikai kapcsolataiból, de éppenséggel veszített miattuk, mert volt olyan üzlet, amitől a BIF politikai okok miatt esett el.

Várhegyi Ungárra nyitott, fantasztikusan művelt és tájékozott emberként emlékszik, aki gyűlölte a magyar politikai közéletet jellemző kettős mércét, és aki mélyen igazságtalannak érezte a feleségét érő, az Orbán-kormány alatt mind intenzívebb politikai és sajtótámadásokat. Miközben teljesen nyilvánvaló volt Ungár elutasító véleménye például Schmidt egy időben állandósuló leantiszemitázásáról, a helyzet ellen nem sokat tehetett. Ráadásul ebben az időszakban mérgesedett el a viszonya húgával, az SZDSZ-es politikus Ungár Klárával is, és ekkor szakadt meg végleg szinte minden kapcsolata a „balliberális” egyetemi közeggel. „Nem volt olyan laza, mint amilyennek látszott, belülről emésztette magát” – mondja Küllői Péter, aki szerint a BIF operatív irányításától való, alig két évvel ezelőtti visszavonulása óta Ungár egyébként is kereste a helyét a mindennapokban. Lantos Csaba sem csak Ungár állandó fesztelen jókedvére emlékszik: „A vitákat mindig elröhögtük, de egy ponton soha nem mentünk túl. Bizonyos állításokkal nem akart szembesülni, mert azok olyan kérdéseket vetettek volna fel, amiket nem szívesen válaszolt volna meg.”

„Sokat keresett, de mindenben a játék és az élet érdekelte: végigszórakozni, végigudvarolni és végigbarátkozni a világot, imádni a gyerekeit, és szeretni a feleségét” – idézi fel Ungár András egyik közeli ismerőse. Küllői Péter szerint „a fontos, emberi gesztusai tették azzá, ami volt. Sokan tudnak egyből kétmilliót csinálni, de kevesen tudnak közben úgy élni, ahogy ő.” Polgár volt, aki saját erejéből teremtette meg a jólétet, miközben szerethető ember volt, és sokan szerették is.

Miklósi Gábor

Diákévek

A 70-es évek elején az ELTE frissen induló szociológia tanszékén az első, legendás évfolyamban mások mellett a ma SZDSZ-es politikus Magyar Bálint, a történész Gerő András és Földes György, illetve a szociológus Bajomi Iván és Örkény Antal voltak a csoporttársai. Egyik volt tanára úgy emlékszik rá, hogy az egyetemen Ungár a már akkor is ellenállhatatlan humorával tűnt ki, továbbá az új trendekre való fogékonyságával, ami nemcsak az öltözködésében és a kulturális fogyasztási szokásaiban nyilvánult meg, hanem a tudományos munkájában is. „Nem volt az a klasszikus tudós típus, neki a világ kellett, igazi szervező volt. A cselekvő, empirikus kutatás érdekelte, és bár nagyon kreatív volt, az elméleti kérdések kevéssé vonzották” – emlékszik vissza Ungárra a 80-as évek végéig közeli barátjának számító Örkény Antal.

A diploma után tudományszervezőként az egyetemen maradt, ahol mások mellett korábbi tanárával, Angelusz Róberttel alakított ki szoros munkakapcsolatot és barátságot. Ungár trendérzékenységét és tudományos attitűdjét jól jellemzi Angelusz „Félig-meddig” című, a reformok iránti társadalmi fogadókészséget vizsgáló könyvének keletkezése. „Ő a kutatásban vett részt, nagyobb érzéke volt a pillanat aktualitásához, és élveztem, hogy nagyon érdekli a módszertan. Aztán sürgetett, hogy inkább ne legyek annyira alapos, de minél hamarabb készüljek el az írással” – idézi fel az eseményeket Angelusz. Mire azonban megjelent (1989. KJK), a hirtelen felpörgő változások közepette a könyv még így is elavultnak hatott. Később, Ungár távozása után eltávolodtak egymástól. „Nem kerestük egymást, de soha nem is vesztünk össze” – mondja erről Angelusz. „Pár éve egy közös ismerősünk mesélte, hogy az Andris idézett neki egy vicces mondatot, amit tőlem hallott egyszer egy előadáson, miszerint »jobb, ha az embernek sok pénze van, mint ha kevés.« Elcsodálkoztam, hogy az Andris ezt humorosnak találta, és hogy mennyire szelektíven hallanak a diákok, de örültem is, mert mindez emlékeztetett a különleges, groteszk humorára” – mesél el egy jellemző történetet Angelusz Róbert.

A „tétellel” ugyanis, amit ő a társadalmi rétegződések és értékpreferenciák összefüggéseinek tudományos kontextusában használt, Ungár a saját pályamódosítását illusztrálta.

„Az egyetemi kutatás kellemes életformát biztosított, de nem jó megélhetést, ő pedig mozgékony volt, és más lehetőségeket keresett” – magyarázza a váltás egyik okát az évtizedes barát, Gerő András.